

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Kosztolányi*

Cím: *Járvány*

Forrás: *Pesti Napló*

Bp.

1918. X. 20.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(C)

Osztályozás

Tárgy

614.59

Hely

Idő

"1918"

Személy

Járvány

Ember, mi érdekel ezekben a napokban?
A politikusok azt hiszik, hogy az óriási átalakulás, a földgolyó vajudása, az új térkép, melyet most festenek át, vérrel-könnyel, pirosra. Én azonban tudom, hogy neked mástól fáj a fejed. A titáni méreteknél érdekesebb számodra az a semmiség, melyet évekkel ezelőtt láttam görcsövön egyik barátomnál, az a csöpp kis növényke, mely most százezrek halálát okozza, az influenza vagy a spanyol-baktérium, mely még a baktériumok ezredmilliméteres világában is törpe, a legkisebbek és a legalattomosabbak közül való. A többi baktérium tudniillik legalább evickél, mozgatja pálcikáit, ostorkáit, fürtjeit, vagy gyöngyfüzereit, (az orvostudomány ezekről a szép nevekről nevezte el, görög szóval, a baktériumokat), az influenza baktérium azonban mindig merev, szineskedő, mozdulatlan. Emberi szem előtt még nem is mert életjelt adni magáról. Annyira alamuszi.

Járom ebben az oivatag és forró őszben a hallgatom, mit beszélnek embertársaim. Senki se mondja: „megegyezési béke... Wilson... leszerelés...” Hanem ilyesmiket hallok: „reggel már harminckilenc fok láza volt... az orvos már akkor megmondta... hajnalban pedig...” Latok idegeseket, kik halványlila toroköblítővel gargalizálnak a hidon, mellényzsebükben tartják a jódos orrkenőcsöt és semmiért sem fognának kezét, még egy miniszterrel sem, mert attól tartanak, hogy a miniszter is spanyol. Budapest egy középkori város képét mu-

tatja. Délután kis talyigán vagy negyven koporsófüdelet húz füttyürészve egy suhanc, este felé pedig a budai körúton üres halottaskocsi robog, melyen hosszan elnyulva alszik egy gyászhuszár, aztán felébred és unottan beleásit ebbe a halálos világba. Igen, az ember elvesztette a halál iránt való ünnepi áhíthatát. Szemérmetlenül és pimaszul a közelébe férközött és felfricskázta. Még az életet se tisztelte ilyenkor. A XIV. századbéli pestisjárvány idején, melyben az akkori emberiség egyharmada elpusztult, minden családi kötelék felbomlott, az emberek nyílt utcán szeretkeztek, az orvosok otthagyták a betegeket, a sirások pedig a kihalt városokban fosztogatták az üres lakásokat.

Ma, porig alázva, a temetőben voltam. Egymás mellett álltak a szegények koporsói. Olyon tolongás van a sirkertekben, mint különben az élelmiszerboltok előtt. A sirások fáradtak, sokan megbetegedtek a spanyol kórban, sietnek és működik a nagyüzem. Egy szerre több temetést látunk más és más előrehaladottságban: ez kezdődik, az a középben van, amaz végződik. Mint egy szivargyárban, hol a szivarok különböző időben készülnek el. A föld szinte hullámokat hány, mozog a temető, piheg, kitágul, akár a tenger.

Valaha mint kisgyerek, térdénállva mondtam a pap után a litániát: „a háborútól és a dögvésztől ments meg Uram minket”. A háboru és a dögvész azóta sem vált el képzeletben, akkor se, mikor mások ódákat irtak a dögvészhez és mosolyogva beszéltek a há-

boruról. Ugy érzem, egy ilyen járványos temetőbe kellene iskolába járni a politikusainknak, kik a népek sorsát intézik, hogy okuljanak és bátorságot tanuljanak azok is, kik a „higgadt megfontolás és a gondos tanulmányozás hívei”. Innen, a megsemmisülés és a rothadás kertjéből kiáltok feltek: mit féltetek, emberek, kikre ugyanis a biztos halálos ítélet vár, miért nem mertek a kedvetek szerint cselekedni, bátran, tisztán és boldogan, úgy ahogy akartok? Szabadok vagytok. Hiszen mindnyájuk meghaltok.

Kosztolányi Dez.